

УДК 687.15

**ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ПРОЕКТУВАННЯ
БОГОСЛУЖБОВОГО ОДЯГУ**

С.С. МАТВІЙЧУК, А.В. ЛОГАЙ, Н.І. БОКША
Мукачівський державний університет

Метою дослідження авторів є вдосконалення процесу проектування богослужбового одягу для священнослужителів та розробка конструкторсько-технологічних рішень даного асортименту.

Особливістю проектування богослужбового (канонічного) одягу є те, що цей процес повинен обов'язково враховувати вимоги церковних канонів, семіотику одягу та національні традиції [1, 2]. Окремі, розрізнені відомості про види предметів канонічного одягу, їхній символічний зміст відображено в теологічній літературі. Проте, відсутня достатня інформація щодо методів проектування, виготовлення та вибору матеріалів для цього асортименту одягу.

Авторами було проведено аналіз конструктивно-декоративного вирішення богослужбового одягу, а саме детально вивчено еволюцію розвитку асортименту канонічного одягу. На основі цього було визначено, що даний тип одягу еволюціонував [1, 2], але всі елементи зберегли свій первинний вигляд. В результаті опрацювання архівних даних з Центрального державного історичного архіву України, м.Київ (ЦДАІК) в роботі проаналізовано взірці епітрахилі, поручів, ораря, палиці, омофора, які датуються 1900-1970 роками.

Проаналізовано складові одягу священнослужителів різних санів, розроблена класифікація складу духовенства, яка дозволяє легко визначати всі групи споживачів канонічного одягу та належність будь-якої духовної особи до відповідного ступеня ієрархії. Від того яке положення в ієрархії духовенства має священнослужитель, залежить вид його одягу і складові елементи одягу. Кожний елемент богослужбового одягу має своє певне символічне значення [1, 3, 4].

Авторами систематизовано весь асортиментний ряд богослужбового одягу одягу включно з усіма доповненнями та головними уборами. Відповідно до класифікації духовенства, виділяють три основні сани: диякон, священник, єпископ. Складові одягу кожного з них різні. Було визначено, що кожен сан, має різну кількість елементів облачення, єпископ – найбільшу кількість елементів, диякон – найменшу, а священник – усереднену кількість елементів облачення. Виходячи з цього, було визначено, що для подальшого дослідження буде обрано облачення для священника, так як в нього усереднена кількість елементів облачення.

Для подальшого дослідження було вибрано підрясник – це єдиний елемент вбрання, в який можливо внести незначні технологічні зміни. Підрясник являє собою довгу, до п'ят, з наглухо застібнутим коміром

сорочку з вузькими рукавами. Визначено, за результатом аналізу конструкцій підрясників, що є три основні їх види: російський, грецький, болгарський.

Проаналізовано технологічні рішення канонічного одягу з метою встановлення проблемних ділянок з точки зору вимог споживачів та можливостей удосконалення без порушення канонічних вимог. Проведено опитування священнослужителів за результатом якого визначено, що основним недоліком в даному типі облачення є незручність застібання на 33 гудзика (які встановлені канонами та символізують кількість років життя Ісуса Христа) в процесі переодягання. Виходячи з цього, для оптимізації вузла застібки було запропоноване конструкторсько-технологічне рішення застібки, де між планкою (на яку пришиті обов'язкові 33 гудзика) та пілочкою вшито потайну тасьму-«блискавку».

Проаналізовано можливі варіанти обробки основних вузлів: коміра - стійки, низу виробу, застібки, манжет, та відібрано варіанти вузлів які найдоцільніше використовувати в умовах ательє та розроблено технологічну послідовність виготовлення підрясника.

Таким чином, встановлено, що на сьогодні є необхідність у реставрації уцілілих і виробництві нових предметів церковного начиння і облачень духовенства для задоволення попиту у якісному з точки зору відповідності конструкторсько-технологічного виконання, ергономічних вимог та, що особливо важливо – відповідності вимогам канонів церкви. В результаті дослідження даної проблеми виявлено можливі аспекти вдосконалення проектування канонічного одягу: застосування методів типового проектування та вдосконалення технологічних рішень канонічного одягу.

Література

1. Малиновський В.І. Вплив елементів символізму на структуру і форму предметів церковного костюма / Малиновський В.І. // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв, – Харків. – 2004. – №2. – С. 16 – 21.

2. <http://www.pravoslavie.us/RU/Clothing.html>

3. Матвійчук С.С. Аналіз шляхів вдосконалення процесу проектування канонічного одягу / А.В. Логай, С.С. Матвійчук // Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення Євроінтеграційних процесів: зб. тез доповідей. Всеукраїнської науково-практичної конференції. – 17-18 травня 2017. – №33. – С.378-380.

4. Матвійчук С.С. Символіка колористичного вирішення канонічного одягу / С.С. Матвійчук, А. Логай // Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії: зб. тез доповідей XLIV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. – 29-30 листопада 2017 р. – С.195-198.